

PLA D'USOS

CASTELL DE CASTELLDEFELS

Maig 2024

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ I METODOLOGIA.....	3
Introducció. Objectius dels treball i metodologia aplicada.....	4
Antecedents.....	5
ENFOCAMENT DEL PLA D'USOS.....	10
Punts clau del nou enfocament de gestió.....	11
EIXOS GENERALS I PARÀMETRES PER A DETERMINAR	
ELS USOS DEL CASTELL.....	12
GOVERNANÇA DEL PLA D'USOS DEL CASTELL DE CASTELLDEFELS	26
Pla d'usos per espais	28
RESUM NORMATIU DEL PLA D'USOS DEL CASTELL DE CASTELLDEFELS	36
ANNEX.....	40
Sessions de focus grup i entrevistes.....	41

INTRODUCCIÓ I METODOLOGIA

Introducció. Objectius del treball i metodologia aplicada

El present treball respon a la necessitat d'enfocar de la millor manera la gestió del castell de Castelldefels, sobretot pel que fa a la definició del usos permesos en el recinte del castell i a l'interior de l'edifici monumental, com també a la metodologia d'autorització d'activitats i esdeveniments complementaris.

El fet que no estiguin ben establerts els criteris sobre quins són els usos permesos, sembla que genera dubtes a la governança del castell. D'aquesta manera, i amb l'objectiu d'evitar arbitrarietats, es vol definir una normativa bàsica i facilitar les decisions.

Per elaborar aquest pla d'usos, que assolirà una funció normativa, l'equip redactor de Transversal ha escoltat totes les persones implicades actualment en la gestió i governança del castell, tant les vinculades a la gestió municipal, com els gestors provats que actualment gestionen el castell en forma de concessió després d'haver guanyar el concurs l'any 2019. El pla d'usos intenta respondre als anhels i necessitats manifestades en els diversos focus grup portats a terme, i

intenta recollir les idees i propostes expressades, sempre intentant però generar un pla que sigui coherent amb uns principis bàsics comuns, i que impliqui un funcionament harmònic en el futur. El procés participatiu ha estat molt positiu per donar llum i intencionalitat, que s'ha complementat recopilant propostes d'antics plans i altra documentació, i afegint sobre tot això propostes pròpies de Transversal, amb una àmplia experiència en gestió d'equipaments culturals i turístics.

Antecedents

L'Ajuntament de Castelldefels va adquirir el castell als descendents de Manel Girona l'any 1988 per iniciar una posada en valor del conjunt patrimonial amb un ambiciós projecte arquitectònic de rehabilitació que s'ha estat realitzant per fases des d'aleshores.

En el marc de la rehabilitació i posada en valor del castell de Castelldefels, es van realitzar diversos estudis de funcions i usos per als espais. Des de 1999 s'han realitzat diversos documents en aquest sentit, que conjuntament amb els plans de restauració, formalitzen una sistemàtica d'usos i protocols que assegurin un bon ús social i cultural de l'equipament i alhora permetin una bona explotació del monument que assegurés la seva preservació.

Aquests documents han anat evolucionant a mesura que el procés de restauració de l'edifici s'anava consolidant i han donat resposta, en cada moment, a les capacitats dels espais i a la visita museogràfica.

Per a la realització del present document, s'han analitzat tots els documents anteriors per tal de conèixer l'històric del procés de definició d'un pla d'usos, i constitueixen un corpus històric de voluntat de rehabilitació i posada en valor del castell i la seva continuïtat com a equipament cultural per part de l'Ajuntament de Castelldefels.

PLA D'USOS
CASTELL DE
CASTELLDEFELS

Els documents principals que componen aquest corpus documental són:

PROGRAMA D'USOS DEL PROJECTE DE RESTAURACIÓ DEL CASTELL DE CASTELLDEFELS

Autor: Diputació de Barcelona

Any: 2001

Aquest document determina els serveis que es podran realitzar en el recinte del castell vinculat a l projecte de restauració del castell que l'Ajuntament ha confiat al Servei de Patrimoni Arquitectònic Local de la Diputació de Barcelona i va ser redactat per l'arquitecte Antoni González Moreno-Navarro, cap del Servei.

Aquest document no preveu capacitats o protocols concrets, però defineix les àrees de visita segons el següent esquema:

- I. El castell: monument i mirador
- II. L'església del castell
- III. Centre d'interpretació de la història de la ciutat (a tres nivells):
 - 1.El Castelldefels antic i modern (fins al segle XVII)
 - 2.El Castelldefels del s. XIX fins a l'any 1936
 - 3.El Castelldefels contemporani(del 1936 fins al 2001)

- IV. Sala institucional
- Va. Sala d'exposicions temporals
- VI. Sala Guinovart
- VII. Botiga de l'espai, del centrei deltaller
- VII. —Bar-Restaurant
- IX. —Amfiteatre
- X. Oficines i magatzems

MONOGRAFIA CASTELL DE CASTELLDEFELS – ARQUEOLOGIA, HISTÒRIA I ART

Autor: Servei de Patrimoni Arquitectònic Local

Any: 2005

Aquest és el gran document del procés d'excavacions vinculat a la rehabilitació del Castell. Presenta en detall totes les intervencions arqueològiques realitzades i la seva interpretació. Permet comprendre la història de 2000 anys de la ciutat ben representada en les diverses troballes del castell i és una eina indispensable per a l'Ajuntament com a base de la divulgació a la ciutadania de la història, identitat i cultural del municipi lligada al Castell.

PLA D'USOS
CASTELL DE
CASTELLDEFELS

CENTRE D'INTERPRETACIÓ DEL CASTELL DE
CASTELLDEFELS - PROJECTE D'USOS I FUNCIONS I
PROJECTE MUSEOLÒGIC

Autor: Transversal – Producció i Gestió Cultural

Any: 2010

Per la data, aquest document es troba vinculat a la finalització de la primera gran rehabilitació del castell i proposa unes bones pràctiques de gestió per a l'obertura al públic de l'equipament. Aquest document de gestió proposa un pla estructurat en funció de les funcions principals per al castell: cultural, turisme, representativa i de negoci.

El pla està sustentat en una metodologia d'anàlisi DAFO que permet detectar les fortaleses i oportunitats alhora que detecta les situacions a evitar per assegurar que la gestió de l'equipament tingui bona continuïtat.

També es defineixen les estratègies de gestió destinades a l'inici de l'explotació pública del Castell, oferint diverses possibilitats en relació a la modalitat de gestió per tal que l'Ajuntament prengui la decisió que pugui convenir-li més.

MEMORIA DE LA INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA
DEL CASTELL DE CASTELLDEFELS

Autor: Servei de Patrimoni Arquitectònic Local

Any: 2011

En aquest document hi hem trobat un resum de les intervencions arqueològiques relacionades amb el projecte de restauració arquitectònica del castell dut a terme en els anys anteriors.

De nou, és un document que permet constatar el valor històric de l'edifici per a la divulgació patrimonial del municipi. Aquest tipus d'informació determina la importància de la preservació del patrimoni com a element nodal que ha de quedar recollit en qualsevol pla d'usos que es realitzi.

**PLA D'USOS
CASTELL DE
CASTELLDEFELS**

**DOCUMENT PRESENTACIÓ PROJECTE
RESTAURACIÓ CENTRE D'INTERPRETACIÓ DEL
CASTELL PROGRAMA FEDER**

Autor: Ajuntament de Castelldefels

Any: 2013

En aquest document es formalitza la proposta de restauració en la seva fase IV del castell i s'emmarca en l'estratègia global i territorial del turisme del municipi i de la xarxa turística del Baix Llobregat.

S'identifiquen els eixos bàsics de desenvolupament d'un pla d'acció de promoció històrica i d'atractiu turístic vinculat al castell.

**CENTRE D'INTERPRETACIÓ DEL CASTELL DE
CASTELLDEFELS - PROJECTE D'USOS I FUNCIONS I
PROJECTE MUSEOLÒGIC**

Autor: Transversal – Producció i Gestió Cultural

Any: 2016

Aquest document realitza un anàlisi basat en públics objectius i la seva funcionalitat associada. Es distingeixen usos en funció de la comunitat local i la visitant, i es desenvolupa una hipòtesi de segmentació de públics, usuaris i clients a partir de la funció, la temporada i les oportunitats del castell de Castelldefels.

També té en compte una zonificació i distribució dels usos per plantes de manera següent:

Planta 3

Àrea de Meeting Center

Planta 2

Magatzems Meeting Center (mobiliari i material)

WC

Office

Magatzem neteja

Planta 1

1a jerarquia: Àrea de Meeting Center

Àrea de gestió

2a jerarquia: Àrea institucional

Àrea de gestió

3a jerarquia: CdInterpretació: visita a les sales del Castell

PLA D'USOS
CASTELL DE
CASTELLDEFELS

Planta 0.

Àrees d'acolliment (taquilla i recepció)

Botiga

WC

Centre d'Interpretació: CdInterpretació

Aquest pla d'usos ve determinat per la proposta museològica associada que el mateix document aporta i que proposa el relat museològic vinculat a la història de Castelldefels i la pirateria.

ENFOCAMENT DEL PLA D'USOS

Punts clau del nou enfocament de gestió.

Respecte patrimonial. BCIN

- El castell és patrimoni protegit, i per tant el principal criteri a prevaldre davant de qualsevol altre és la protecció d'aquest bé cultural d'interès nacional

Element d'identitat

- El castell és un dels principals element d'identitat de Castelldefels, amb una càrrega simbòlica que connecta el passat amb el present de la població, i vol ser una projecció cap al futur d'un municipi en constant evolució

Necessària polivalència

- El castell i el seu recinte poden acollir diferents usos, combinables sempre i quan es faci amb una necessària coherència i harmonia.

Equilibri dinamització-protecció

- La necessària dinamització implica també definir amb quins paràmetres es poden o no validar determinades activitats.

Criteris de qualitat

- En la mesura que la imatge que doni el castell millora o empitjora la de Castelldefels, caldrà sempre fonamentar els usos en criteris qualitatius demostrables.

Sistema de gestió

- El sistema de gestió del castell ha de tenir en compte tots els criteris definits en aquest apartat, i buscar una gestió que optimitzi tots aquests aspectes amb responsabilitat i compromís real amb el patrimoni del castell.

Planejament urbanístic vigent

El conjunt que conformen el recinte emmurallat del Castell de Castelldefels i l'Església de Santa Maria, ubicat a dalt del turó del castell es troba sobre un sòl classificat com a sòl urbà i qualificat com a sistemes d'espais lliures, Parcs i jardins urbans (clau 6b) d'acord amb el Pla General metropolità de Barcelona aprovat amb data 14 de juliol de 1976.

El conjunt històric sobre el que actua el Pla es troba inclòs dins el Catàleg i Pla Especial de protecció del Patrimoni arquitectònic de Castelldefels, aprovat definitivament amb data 7 de maig de 1987.

El catàleg inclou els diferents elements que conformen el conjunt:

Castell de Castelldefels i muralla exterior. Fitxa nom. 13 Catàleg. Nivell de protecció BCIN

Església de Santa Maria de Castelldefels. Fitxa nom. 14 Catàleg. Nivell de protecció BCIN

El Pla Especial de protecció del patrimoni vigent determina els usos preferents, així com els prohibits, d'acord amb el règim d'usos previst a la memòria del

Pla (art.3.1.b) i la Normativa que regula els usos dels elements catalogats així com dels entorns de protecció dels mateixos. (art. 20, 21 i 24).

Determinació d'usos del Castell

Ús preferent: Hostaleria (3.2), Ensenyament (3.7.2) i Cultural (3.7.3)

Usos prohibits: Comercial (3.3), Oficines (3.5), Industrial (3.5) i qualsevol ús privat(2.2)

Determinació d'usos de l'Església de Santa Maria

Ús preferent: Religió i culturals (3.7)

Usos prohibits: Qualsevol altre

Dins aquest marc d'usos previstos pel Pla Especial, s'han d'encabir els usos plantejats pel document, per tal que es pugui fer servir com a document complementari del Pla especial.

Cal afegir que el Pla Especial considera usos preferents els determinats a les fitxes del catàleg i no preferents, la resta d'usos que no determina com a prohibits.

Eixos generals i paràmetres per a determinar els usos del Castell

1. Patrimoni monumental

El castell de Castelldefels és un element patrimonial declarat BCIN l'any 1949, la qual cosa implica una qualificació de protecció de primer ordre, amb les consegüents limitacions i el control per part de la Comissió de Patrimoni de la Generalitat de Catalunya que ha de garantir que canvis i obres s'adeqüen als criteris de conservació pertinents. Les implicacions en aquest sentit, que configuren uns primers paràmetres propis dels monuments i museus són les vinculades a la missió d'un bé cultural:

a) Conservació-protecció. Una missió fonamental de les institucions és salvaguardar el patrimoni. En aquest sentit, les diferents fases de rehabilitació de l'edifici han servit per consolidar un monument històric de gran valor i donar-li unes possibilitats d'ús, més enllà de la visita tradicional. El resultat és un equipament que pot combinar diferents usos en un entorn privilegiat, i on aquests usos possibles han de garantir sempre la perfecta conservació del patrimoni que ha pervingut des de molts segles enrere.

➡ **Paràmetre: Cap activitat al recinte del castell pot posar en perill l'edifici i els seus valors patrimonials.**

PLA D'USOS
CASTELL DE
CASTELLDEFELS

b) Divulgació. La segona missió canònica de la gestió patrimonial és acostar al públic els valors d'un monument com el Castell. En aquest sentit, la museïtzació de la planta baixa i la planta noble, així com la posada en funcionament de la visita general al monument acomplexi aquesta funció: posar en valor el patrimoni del castell, així com la història de la vila, sobretot centrada en un aspecte molt singular com era la pirateria a la Mediterrània. D'aquesta manera, el projecte actualment en vigor volia privilegiar l'atenció a tres públics fonamentals amb una proposta immersiva i interactiva, així com amb una visita autoguiada a través d'audioguies immersives per tot l'edifici: el públic escolar, el públic familiar i el públic turista.

➡ **Paràmetre: Les activitats de divulgació del patrimoni (tant les didàctiques, com de promoció turística i econòmica) són i haurien de ser en el futur les activitats primordials del Castell. Haurien de ser, doncs, segons aquest criteri, en la primera posició en l'ordre de prioritats, sabent que això no entra en contradicció amb altres usos complementaris.**

c) Recerca i investigació. Una tercera missió del patrimoni és la recerca sobre el propi patrimoni, a nivell històric o de qualsevol tipus, així com sobre la temàtica-eix que el castell ha sabut cristal·litzar. En aquest cas, tot i que depèn d'instàncies més enllà de l'encomanada a la gestió intrínseca de l'edifici, és evident que l'equipament les ha de potenciar, organitzant presentacions d'estudis, conferències, jornades, congressos, etc., sempre i quan l'aforament de les instal·lacions així ho permeti. Aquestes activitats de ben segur que s'han d'organitzar en col·laboració amb entitats privades, universitats, organismes de recerca i coneixement, i en qualsevol cas qualsevol línia estratègica d'ús les ha de potenciar, incentivar i privilegiar.

➡ **Paràmetre: Les activitats vinculades a la recerca sobre el patrimoni han de tenir un lloc en la programació del castell.**

d) Accessibilitat. Els espais queden subjectes a la normativa vigent d'accessibilitat. Tots els espais del Castell són accessibles per a persones amb mobilitat reduïda

2. Característiques dels espais en relació amb l'ús

Uns altres paràmetres depenen clarament de les característiques dels espais i les infraestructures emplaçades en aquests llocs del recinte.

En l'apartat següent definirem amb precisió usos dels espais vinculats als diferents espais del complex. Aquí però només apuntarem quins són els paràmetres que es desprenen de l'eix espai-ús:

a) Aforaments. Els aforaments venen dictats per instàncies oficials, i són potser l'element més determinant en l'autorització d'una activitat, però també en el control d'aquesta activitat per part del gestor de l'espai o l'organitzador d'un esdeveniment.

➔ **Paràmetre: els aforaments s'han de respectar escrupolosament, i els gestors de l'edifici han de vetllar sota la seva responsabilitat en el compliment d'aquest punt.**

➔ **Paràmetre: els aforaments delimiten la tipologia de les activitats.**

PLA D'USOS
CASTELL DE
CASTELLDEFELS

b) Polivalència. Els espais han de poder combinar diferents usos. Així, per exemple, l'església és un punt clau de la visita al monument, però pot acollir un acte en un horari fora de la visita (o bé en horari de visites excepcionalment en funció d'algun criteri definit per la governança del Castell). A banda és clar d'espais que en si mateixos podrien definir-se com a polivalents com la sala habilitada de les golfes, els patis, o els jardins del castell, especialment la zona pavimentada al nord-oest del castell.

➡ **Paràmetre: cal observar i potser potenciar la polivalència dels espais, però cal fixar també els criteris limitadors (aforaments, horaris, tipologia, equipament...)**

c) Simultaneïtat d'activitats. Clarament es poden organitzar activitats simultànies al recinte. Un cas clar és que es pot portar a terme una activitat als jardins, mentre s'ofereix la visita museogràfica al castell, i alhora a la planta superior sotateulada es fa una formació. Però la simultaneïtat requereix un esforç suplementari d'organització.

➡ **Paràmetre: la simultaneïtat d'actes només es pot fer si l'organització d'aquests esdeveniments posa al seu servei una regidoria que en supervisi l'operativa i en garanteixi el seu bon funcionament**

3. Característiques i objectius de les activitats

És evident que un dels àmbits més complicats d'aquest treball és definir quins usos estan permesos i quins no. És per això que és fonamental assentar uns criteris bàsics que puguin fonamentar les decisions de l'Ajuntament en aquest sentit.

D'entrada cal distingir entre les activitats permanents –com la museogràfica actualment en vigor– i les temporals. Les primeres depenen de decisions a llarg termini per part de l'Ajuntament ja que constitueixen els eixos principals d'activitat en el Castell. D'altra banda, les activitats temporals requereixen de paràmetres normatius per autoritzar-les en un patrimoni protegit com és el castell de Castelldefels.

Plantegem, d'aquesta manera el que creiem que haurien de ser els paràmetres bàsics:

a) Activitats esportives. El castell de Castelldefels és un espai patrimonial i de difusió de la història i la cultura. Les activitats esportives, tot i que no sintonitzen del tot amb aquest enfocament, s'hi podran portar a terme sempre i quan no es posin en risc els elements patrimonials.

➔ **Paràmetre: les activitats esportives es podran portar a terme en els jardins del castell sempre i quan no posin en risc ni els jardins ni el monument.**

PLA D'USOS
CASTELL DE
CASTELLDEFELS

b) Decòrum i defensa del prestigi institucional.

Ens referim a línies temàtiques que, des del nostre punt de vista, estarien en contradicció amb la missió bàsica del castell. Al castell no es poden portar a terme activitats on els visitants puguin campar lliurement pel castell o pels jardins, amb actitud poc respectuosa, podent malmetre així elements del patrimoni.

➡ **Paràmetre: quedaran excloses aquelles activitats que afectin el decòrum, i puguin rebaixar el prestigi del municipi.**

c) Imatge de qualitat del castell (vinculat als conceptes de qualitat de la destinació turística). En línia amb el punt anterior, s'han de limitar les activitats privades que puguin afectar aquesta imatge de qualitat.

➡ **Paràmetre: es potenciaran activitats de nivell, que aportin prestigi al castell i al municipi de Castelldefels.**

4. En funció del promotor de les activitats

Les activitats permanents i les temporals poden estar proposades per diferents agents, i això també ens aporta criteris i paràmetres de decisió, així com en relació amb la gestió del castell.

a) Ajuntament. Com a propietari del castell, és qui té la potestat de decidir què es fa i què no es fa al castell, així com també de determinar quin és el sistema de gestió, ja sigui mitjançant una concessió per a la gestió, com un contracte externalitzat de serveis, o fins i tot la internalització de la gestió amb una estructura de personal municipal.

D'altra banda, l'Ajuntament pot proposar l'organització d'esdeveniments propis, a través de les diverses regidories, o directament des de l'alcaldia, com ara passa per les festes de Nadal, per exemple.

En qualsevol cas, l'Ajuntament ha de ser rigorós i mòdlic a l'hora de determinar els usos que es fan al castell, organitzant activitats que tinguin sentit, i siguin coherents amb els paràmetres que es determinin en aquest pla.

➡ **Paràmetre: L'Ajuntament haurà de complir amb tots els requisits que es fixin per a les activitats promogudes per altres agents, ja siguin públics o privats.**

➡ **Paràmetre:** Les propostes que puguin arribar d'altres institucions públiques (Diputació, Generalitat de Catalunya, Estat, UE...) hauran d'estar mediatitzades per l'Ajuntament, qui en controlarà la petició i després la seva possible execució.

b) Gestor del castell. Quan hi hagi una empresa externa que gestioni el castell, ja sigui en forma de concessió com també en forma de outsourcing de serveis (o qualsevol altra forma possible), aquesta tindrà la potestat de proposar activitats de forma prioritària. Les activitats que podrà proposar són tant permanents com temporals, és a dir, que inclourien tant tipus de visites diferents, activitats fora de l'horari diürn, programacions periòdiques, etc.

Les activitats proposades poden ser tant pròpies, com fetes amb partenariatge, com externes. En qualsevol cas, totes aquestes activitats proposades seran responsabilitat del promotor, és a dir del gestor del castell, qui n'assumirà la responsabilitat legal en primer terme.

➡ **Paràmetre:** El gestor del castell podrà proposar activitats, que hauran de ser analitzades per l'òrgan de governança del castell, de forma prioritària.

➡ **Paràmetre:** El gestor haurà de complir amb tots els requisits que es fixin per a les activitats promogudes per altres agents, i serà responsable en primer terme de totes les activitats que promogui, siguin pròpies, en partenariatge o externes.

➡ **Paràmetre:** El gestor tindrà veu en les decisions que es prenguin sobre els usos i activitats autoritzades al recinte, i podrà defensar les seves postures davant de projectes o activitats que puguin perjudicar-ne la seva gestió.

PLA D'USOS
CASTELL DE
CASTELLDEFELS

c) Entitats. Les entitats locals podran proposar activitats al Castell, però el seu rol no diferirà dels altres agents que puguin desenvolupar-hi activitats. En aquest sentit, quan les activitats proposades s'adiguin clarament amb la missió bàsica del castell (enfocament patrimonial, històric o cultural), aquestes podran ser potenciades.

Per la resta d'activitats es farà una valoració tècnica que s'ajustarà amb els paràmetres i normes contemplats en aquest Pla d'usos i, les tarifes i normativa establertes per al lloguer d'espais al castell.

➡ **Paràmetre: Les entitats i associacions del municipi que promoguin activitats culturals al castell, sempre i quan s'adiguin a les prescripcions del pla d'usos, tindran prioritat a l'hora de programar-se al castell.**

d) Empreses. Que les empreses del municipi, i de fora d'aquest, pensin a lloguer espais del castell siguin indoor o outdoor pot ser interessant per al manteniment econòmic del castell. En aquest sentit, l'Ajuntament establirà uns preus públics per al lloguer d'espais i organització d'esdeveniments.

D'altra banda, a no ser que l'interès o els ingressos indiquessin el contrari, l'organització d'aquestes activitats no hauria de perjudicar les activitats permanents que es porten a terme en el Castell.

➡ **Paràmetre: Les empreses podran llogar espais del castell, seguint la normativa prevista a tal efecte, i cobrint anticipadament els preus públics i privats i les despeses que aquests esdeveniments ocasionin. Les activitats no poden contravenir la programació habitual del castell, però cal buscar les fórmules per facilitar-ne la simultaneïtat o bé la coordinació si es fan en horaris diferents.**

f) Privats. Els equipaments culturals també acostumen a llogar espais o acollir esdeveniments de persones privades, per portar-hi a terme celebracions privades, i altres esdeveniments.

➡ **Paràmetre:** Cal definir organitzativament com un privat pot portar a terme un esdeveniment: quines característiques ha de tenir l'acte, com es porta a terme en l'espai i quins recursos externs es poden utilitzar (càterings i serveis sempre homologats).

➡ **Paràmetre:** Per garantir la qualitat de l'esdeveniment s'establiran preus públics o privats relacionats amb la tipologia d'esdeveniment.

5. Preus públics o privats per lloguer d'espais i cessió per esdeveniments

Tots els venues (espais per a esdeveniments) turístics tenen les seves polítiques de lloguer d'espais i organització d'esdeveniments. El castell disposa de diferents espais patrimonials que es poden llogar per a diferents usos: la sala principal del castell, els jardins, els espais de l'àtic, l'església...

- Els preus per a l'ús dels espais els marcarà l'ajuntament en forma de preus públics o privats, depenent de la modalitat de gestió aprovada en cada moment.
- L'Ajuntament conserva el dret a una reserva dels espais en el cas de tenir el servei concessionat que vindrà determinada pels plecs de la concessió.

➡ **Paràmetre:** L'Ajuntament aprovarà un sistema tarifari per a la cessió d'espais i organització d'esdeveniments que inclourà el cost de lloguer pur i també els ràpels pels serveis, que sempre hauran de ser homologats, així com una normativa d'ús dels espais per garantir el màxim respecte pel monument, els jardins, etc.

6. Horaris

Els horaris del castell han de ser els més adequats per a les activitats que s'hi desenvolupen. En el cas d'activitats fora de l'horari diürn establert, aquests hauran d'estar d'acord amb la normativa municipal, que establirà els paràmetres en aquest sentit.

➡ **Paràmetre: Els horaris de les activitats es regiran per la normativa municipal en vigor, sense majors limitacions en aquest sentit.**

7. Normatives municipals

Altres normatives municipals vigents (civisme, neteja, sostenibilitat, seguretat, etc.), aplicaran directament sobre les activitats a realitzar en el recinte del castell. En aquest sentit, aquesta és l'única restricció a les activitats en relació amb les possibles afectacions amb el veïnat. Si les activitats compleixen podran ser admeses, malgrat generin alguna incomoditat amb els veïns, una qüestió habitual quan es genera trànsit de públic fora del normal, o so per damunt del que és habitual. Però si una activitat compleix amb la normativa de decibels de l'Ajuntament, o amb el trànsit de persones i vehicles, llavors no es poden posar inconvenients.

➡ **Paràmetre: Les activitats a realitzar al castell compliran les normatives municipals en vigor en els àmbits en què puguin tenir alguna afectació.**

Governança del pla d'usos del castell de Castelldefels

PLA D'USOS
CASTELL DE
CASTELLDEFELS

El castell és patrimoni públic posat al servei de la ciutadania. Per tant, pertany a l'Ajuntament la gestió d'aquest BCIN, qui n'ostenta l'autoritat i en qui recau la responsabilitat.

És doncs, l'Ajuntament qui aprova un pla d'usos que ha de regir les activitats que es porten al castell, en els seus diferents àmbits espacials, i en la seva dimensió temporal, i qui ha d'organitzar un sistema de seguiment adequat per garantir la conservació i alhora estimular-ne la dinamització.

Missió de la gestió i seguiment del pla d'usos

L'objectiu principal és garantir la conservació del castell, i alhora, potenciar-ne la dinamització. Això implica portar un control amb rigor de les activitats que s'hi porten a terme.

Per tant, recau en l'Ajuntament l'aprovació de totes les activitats, ja siguin les corrents, com també les temporals, i l'aprovació de les propostes que arribin d'empreses, entitats, organitzacions etc.

Pla d'usos per espais

PLA D'USOS
CASTELL DE
CASTELLDEFELS

En aquest apartat es concreten els usos previstos i possibles en els diferents espais interiors i exteriors del Castell, en funció de les característiques tècniques, aforaments permesos, sentit de l'espai, protecció, etc.

Comencem però per alguns espais que estan pendents de completar serveis o de ser rehabilitats, on apuntem les seves potencialitats.

EDIFICI DEL CASTELL

PLANTA BAIXA

Baixos-cavallerisses

Ús principal

Museogràfic. Visita museografiada que combina experiència immersiva i museografia interactiva avançada. Pensada per a un públic general, i específicament públic escolar i públic familiar. Posiciona el castell amb una línia d'activitat que afegeix atractivitat al monument.

Usos secundaris

No s'hi poden portar a terme

Consideracions

Requereix d'una vigilància acurada, suport en la visita i protecció i control de la instal·lació.

Església

Ús principal

Museogràfic. Visita museografiada, amb un plantejament immersiu, dedicat a explicar la història de Castelldefels. Posiciona el castell amb una línia d'activitat que afegeix atractivitat al monument.

Usos secundaris

S'hi poden portar a terme altres usos.

Una cerimònia (de casament, en una església que no està consagrada) amb un aforament de màxim 50 pax, fora de l'horari de visites, tenint molta cura amb la instal·lació de la museografia, així com amb el patrimoni de l'espai: ruïnes, graffiti i sala amb peces històriques. Aquest ús hauria d'estar controlat.

Consideracions

La polivalència de l'espai permet pensar en celebracions de diversos tipus, amb una certa connexió amb el pati de davant l'església, i amb la resta dels espais oberts de la planta baixa.

Exteriors planta baixa/patis

Ús principal

El pati d'entrada del castell és un espai de trànsit en la visita al monument.

El pati de l'església no té cap ús principal

El pati-mirador al sud de les cavallerisses, no té cap ús principa, tot i que l'accés seria pels jardins, pel costat de la torre rodona.

Usos secundaris

Podrien tenir usos secundaris en cas, per exemple, d'una celebració, on es podrien fer càterings, tant derivats de la zona de l'església com preferentment de la planta noble (especialment el pati principal del castell –“pati d'armes”)

Consideracions

La polivalència de l'espai permet pensar en usos molt diversos. També en usos didàctics, amb un programa educatiu desenvolupat amb activitats-tallers, alguns dels quals es podrien portar a terme a l'exterior.

Edifici exterior al nord-est (antiga rectoria)

Pendent de rehabilitació

Aquest és un espai tradicionalment pensat per destinar-hi una oferta de restauració. No cal dir que, juntament amb la possibilitat d'obrir-se als jardins de

darrere l'església, podria ser una gran oportunitat per dinamitzar l'espai amb fluxos constants de públic. Cal inicialment fer un pla específic per a l'ús d'aquest espai, i després fer projecte de rehabilitació i executar-lo.

Jardins rere l'absis de l'església

Pendent de restauració

Aquest espai va associat a l'anterior, i té un gran potencial per la vista de què disposa sobre la vila i sobre el mar. Cal fer projecte de rehabilitació i executar-lo.

PLANTA PRIMERA

Ús principal

Museogràfic. La visita, un cop acaba la planta baixa, puja a la planta noble, on el discurs se centra en la remodelació historicista que va promoure en el castell el banquer Manuel Girona cap a final del segle XIX, amb la col·laboració de l'insigne arquitecte Enric Sagnier. S'aprecien les vistes sobre el mar i la ciutat, i es visiten els salons històrics decorats. Al final se surt, per pujar fins a les plantes superiors, per una sala museografiada amb elements pertanyents a aquesta època de la història i fotografies que mostren com era aquesta planta en temps del banquer.

PLA D'USOS
CASTELL DE
CASTELLDEFELS

Usos secundaris

Reunions, celebracions, banquets, etc. És un dels espais més apreciats per a una explotació paral·lela de l'edifici per a esdeveniments, per la magnificència de l'espai.

Consideracions

Una promoció del castell per a empreses passa per la possible interconnexió de terrassa alta, aquest espai noble, i possible càterin als jardins. Per la categoria de l'espai de ben segur que pot ser una opció interessant per a MICE, però també per a celebracions privades d'alt standing, si es vol promocionar el castell en aquest sentit.

PLANTA SEGONA

Pendent de rehabilitació.

A banda de poder acollir serveis interns de l'equipament, la sala dels grafitis podria tenir un ús particular en la visita cultural, abans d'accedir a la planta terrassa. Cal inicialment fer un pla específic per a l'ús d'aquest espai, i després fer projecte de rehabilitació i executar-lo.

ÀTIC I TERRASSA

Us principal

Museogràfic. La visita, un cop acaba la primera planta, condueix a aquesta planta amb terrassa des d'on es pot contemplar les ruïnes del castell d'Eramprunyà, i altres fites del territori del voltant, sobretot mirant cap a nord i est.

Educatiu. La sala polivalent és un espai pensat per a tallers educatius i a altres activitats per a escoles o públic familiar de cap de setmana.

Cultural. Espais aptes per a reunions, presentacions, conferències, etc.

Usos secundaris

Es pot llogar per a petites celebracions i reunions d'empresa vinculat a jornades i conferències.

Consideracions

Aprofitable per a lloguer per al sector MICE.

Una mancança molt important és la inexistència de lavabos en aquesta planta, que obliga a fer servir els de la planta baixa.

JARDINS

Pel seu gran potencial, és justament en aquest espai on caldrà establir bé els criteris de què es pot portar a terme i què no, seguint els paràmetres establerts i una normativa el més clara possible. Però és evident que seria interessant potenciar aquest espai com un dels de més qualitat del municipi, als peus del castell, i amb una visió privilegiada de la ciutat.

És molt indicat com a espai de trobada, de contacte, ambientada amb música o altres elements. Combinar-hi una programació estable, amb una oferta de serveis adequada i de qualitat, seria una proposta molt pertinent per garantir un flux de públic constant i fidelitzat per aquesta oferta.

Usos principals

• **Bar-cafeteria.** De dia es tracta d'un servei ofert a les visites al castell. Al capvespre, o fora de l'horari de visites, un servei entès com un espai de trobada de la ciutat, del món de la cultura... El servei de bar s'hauria d'adaptar a la diversa demanda, segons horari i, per tant, té diferents funcions:

–la gestió externalitzada del bar podrà organitzar esdeveniments de qualsevol tipus, sempre que no topin amb cap altra programació municipal o permesa per l'Ajuntament.

–és un servei a esdeveniments, adaptat a la morfologia de l'acte.

Disposa d'una infraestructura pròpia que s'adapta als diferents actes:

–taules i cadires a l'exterior

–taulell de servei a la part de la zona pavimentada, on es poden també posar taules i cadires

PLA D'USOS
CASTELL DE
CASTELLDEFELS

–sistema de parasols que aporti ombres a l'espai de les taules

–cadires pensades per a esdeveniments a la part de l'escenari del castell (infraestructura llogada)

(tot el mobiliari ha de ser supervisat i aprovat per l'Ajuntament).

• **Jardins, espai musical.** El concepte d'un espai musical és una oferta que sempre és buscada pel públic. Vinculat al bar i a una explotació d'estiu al capvespre i nocturna, és un ús que escau als jardins del castell, on seria positiu un ús com ara “capvespres de jazz”, “nits de música clàssica”, “capvespres de piano”, “capvespres amb música d'autor”...

• **Arts escèniques.** Seria positiu és que el castell tingués una proposta de “festival” d'estiu als jardins del castell, ja sigui musical, però també pot ser teatre a l'aire lliure, o una programació d'espectacles per a nens els dissabtes per la tarda o els diumenges al matí.

• **Actes culturals a l'aire lliure.** L'espai també és propens per altres actes culturals com trobades d'entitats, però també cinema a l'aire lliure (un cicle de Cine Club a l'aire lliure a l'estiu per exemple...)

• **Espai de celebracions.** És un espai molt indicat per a celebracions amb un aforament d'uns centenars de persones (les que poden cabre en la part alta dels jardins que està pavimentada). Un espai llogable

a empreses i particulars, i també a institucions, entitats, etc., amb activitats que s'adaptin a la normativa d'usos establerts.

• **Celebració de fires i mercats vinculats a activitats i/ o esdeveniments.** Aquestes fires i mercats hauran de preveure una disposició dels elements que no malmeti l'enjardinament ni els elements patrimonials del recinte.

Totes aquestes propostes, o d'altres, han de tenir un anclatge en la gestió responsable, activa i proactiva del castell, ja que suposen un repte d'imatge i de qualitat.

• **Esdeveniments d'interès turístic i econòmic.** Esdeveniments que, aprofitant l'espai privilegiat dels jardins del castell, puguin ser interessants per a la promoció turística i econòmica de Castelldefels.

PLA D'USOS
CASTELL DE
CASTELLDEFELS

Quadre de resum d'aforaments per espais

PLANTA	ESPAI	m²	PERSONES
Planta baixa	Exposició cavallerisses	240,94	115
	Església	231,50	22
	Recepció	35,32	18
	Vestíbul ascensor + Lavabos	84,03	14
	Espai "Botiga"	32,45	16
	Accés escala Llevant + Lavabo	59,12	9
Planta primera	Sala Noble	126,73	63
	Sala Xinesa	22,37	11
	Sala Confiança	22,33	11
	Sala Graffittis	12,60	6
	Sala Esgrima	38,19	19
	Sala Menjador	53,29	27
	Distribuidor Llevant	39,58	20
	Distribuidor Ponent	31,04	16
Planta segona	Vestíbul ascensor	31,06	3
Planta tercera	Sala polivalent arranjada	128,18	64
	Terrasses	137,52	69
	Vestíbul	7,55	4
	Passadís	15,34	8
Jardins	Total		2.000
TOTAL RECINTE			2.515

Resum normatiu del pla d'usos del castell de Castelldefels

PLA D'USOS
CASTELL DE
CASTELLDEFELS

L'aprovació dels usos del castell es regirà per la normativa que segueix, que es resumeix en els següents punts:

1. En relació amb la consideració del castell com a patrimoni monumental qualificat com a BCIN

1.1. Conservació-protecció. Cap activitat al recinte del castell pot posar en perill l'edifici i els seus valors patrimonials. La protecció del castell és un criteri principal a l'hora de fixar els usos del castell i l'aprovació de noves activitats en el seu recinte.

1.2. Divulgació. Les activitats de divulgació del patrimoni (tant les didàctiques, com de promoció turística i econòmica) són les activitats primordials del castell, sense que això entri en contradicció amb altres usos complementaris.

1.3. Recerca i investigació. Les activitats vinculades a la recerca sobre el patrimoni han de tenir un lloc en la programació del castell.

2. En relació amb les característiques dels espais i el seu l'ús

2.1. Aforaments. Els aforaments s'han de respectar escrupolosament, i els gestors d'aquestes activitats han de vetllar sota la seva responsabilitat en el compliment d'aquest punt. Els aforaments delimiten la tipologia de les activitats i n'eliminen ja d'entrada aquelles que per aforament el castell no les pot acollir.

2.2. Polivalència. Cal observar i potenciar la polivalència dels espais, però cal respectar també els criteris limitadors (aforaments, horaris, tipologia, equipament...)

2.3. Simultaneïtat d'activitats. La simultaneïtat d'actes només pot tenir lloc si l'organització d'aquests esdeveniments posa al seu servei una regidoria que en supervisi l'operativa i en garanteixi el seu bon funcionament.

2.4 Accessibilitat. Els espais queden subjectes a la normativa vigent d'accessibilitat. Tots els espais del Castell són accessibles per a persones amb mobilitat reduïda.

3. En relació amb les característiques i objectius de les activitats

3.1. Decòrum i defensa del prestigi institucional.

Quedaran excloses aquelles activitats que afectin el decòrum, i puguin rebaixar el prestigi del municipi.

3.2. Imatge de qualitat. Es potenciaran activitats de nivell, culturals o de promoció turística i econòmica, que aportin prestigi al castell i al municipi.

4. En funció del promotor de les activitats

4.1. Ajuntament. L'Ajuntament podrà organitzar esdeveniments al llarg de l'any, tant a dins com a fora del castell. L'Ajuntament haurà de complir amb tots els requisits que es fixin per a les activitats promogudes per altres agents, ja siguin públics o privats.

Les propostes que puguin arribar d'altres institucions públiques (Diputació, Generalitat de Catalunya, Estat, UE...) hauran d'estar mediatitzades per l'Ajuntament, qui en controlarà la petició i després la seva possible execució.

4.2. Altres promotors de les activitats. Podran proposar activitats del tipus que siguin altres agents com ara empreses gestores, entitats públiques i privades, empreses, persones a títol privat.

Les activitats s'aprovaran en funció de:

- Disponibilitat
- Adequació a les normatives fixades en el pla d'usos
- Criteris de preu fixats en les taxes
- Criteris organitzatius i d'imatge

Els serveis que es prestin en el castell (càterin, muntatges, altres serveis) sempre hauran de ser prèviament homologats per l'Ajuntament.

5. Preus públics o privats per lloguer d'espais i cessió per esdeveniments

5.1. Tarifari. L'Ajuntament aprovarà un sistema de preus públics o privats basats en la forma de gestió per a la cessió d'espais i organització d'esdeveniments que inclourà el cost de lloguer pur i també els ràpels pels serveis, que sempre hauran de ser homologats, així com una normativa d'ús dels espais per garantir el màxim respecte pel monument, els jardins, etc.

6. Horaris

6.1. Límits horaris. Els horaris de les activitats es regiran per la normativa municipal en vigor, sense majors limitacions en aquest sentit.

7. Normatives municipals

7.1. Normatives i ordenances municipals. Les activitats a realitzar al castell compliran les normatives municipals en vigor en els àmbits en què puguin tenir alguna afectació.

8. Usos permesos per espais assimilat als usos previstos en el Pla especial

8.1. Baixos-antic espai cavallerisses.

Ús principal: Museogràfic. Visita museografiada.

8.2. Església.

Ús principal: Museogràfic.

Usos secundaris: Actes, esdeveniments privats (tenint molta cura amb la instal·lació de la museografia, així com amb el patrimoni de l'espai).

8.3. Exteriors planta baixa/patis

Ús principal: visita al monument, activitats didàctiques

Usos secundaris: celebracions i esdeveniments puntuals

8.4. Planta primera

Ús principal: Museogràfic. Visita al monument.

Usos secundaris: Reunions, celebracions, banquets, per a públic MICE i privats.

8.5. Àtic i terrassa

Us principal: Visita al monument. Educatiu (tallers educatius i a altres activitats per a escoles o públic familiar). Cultural (reunions, presentacions, conferències, etc.)

Usos secundaris: Reunions, celebracions, banquets, per a públic MICE i privats.

8.6. Jardins

Usos permesos:

- Bar-cafeteria.
- Jardí, espai musical.
- Espectacles.
- Actes culturals a l'aire lliure.
- Espai de celebracions.
- Fires i mercats.
- Esdeveniments d'interès turístic i econòmic.

ANNEX:

Sessions de focus grup i entrevistes

Sessions de focus grup i entrevistes

Com hem dit, la metodologia feia pertinents realitzar entrevistes en profunditat i reunions focalitzades amb els diferents actors implicats tant en la gestió, comercialització o manteniment del Castell, per poder-ne extreure'n algunes conclusions que posessin focus en treball a realitzar i reforcessin un punt de partida amb uns objectius clars.

En aquest sentit, les entrevistes s'han realitzat en les dependències de l'Ajuntament i en el propi Castell, durant el mes de Febrer de 2024. En concret, hi ha col·laborat:

- Manuel Reyes. Alcalde
- Santiago Amaro. Director de desenvolupament Econòmic. Cap Secció Promoció Econòmica, Comerç i Turisme.
- Marian Ortega. Regidora de Presidència
- Mar Sicília. Regidora de Promoció Econòmica i Comerç
- Guillermo Massana. Regidor de Turisme
- Cristian Hundamal. Regidor de Cultura i joventut
- Ramon Escola. Regidor Urbanisme
- Alfonso López. Cap UI de Participació i Polítiques Transversals
- Isabel Cabré. Cap Secció de Salut i Polítiques d'Igualtat.
- Rosa Sanz. Cap Secció Educació.
- Chelo Castro. Cap Secció Cultura, Festes i Joventut
- Marta Hernández. Cap Secció de Serveis Socials
- Albert García. Gerent de Serveis Territorials. Cap Secció Esports
- Rubén Peláez. Cap Secció Edificis i obres
- Henar Herrera. Cap Secció Planejament i Llicències

PLA D'USOS
CASTELL DE
CASTELLDEFELS

- Antònia Martínez. Cap UI Jurídica administrativa
- Miguel Ángel Vázquez. Gerent Serveis Generals. Cap de Secció Comunicació i Imatge
- Tamara Estudillo. Adjunta a Gerència. Cap UI Contractació i Compres
- Ruth Pueyo. Directora Serveis Ciutadania i Projectes Estratègics
- Ángel Díaz i Ana Rivero de ALS (Advanced Leisure Services S.L) Empresa concessionària Castell.

